

о. д-р Мирон Бендик, ректор і викладач

Хрещення киян у водах Дніпра, яке відбулося 988 року, було не тільки виявом віри народу „в ім'я Отця, і Сина і Святого Духа”. Хрещення було також таїнством життя народу з Богом, яке, розпочавшись від події Хрещення, триває й досі. Історія нашого народу є історією його введення в Таїнство Божого життя. Етапами цього введення (грецькою „містагогія”) є саме водне Хрещення, відтак прийняття Святого Духа в Миропомазанні, а тоді прийняття Тіла і Крові Христа в Євхаристії. Так звершується Чин Хрещення кожної окремої людини, так само звершується тайновведення народу впродовж його історії, започаткованої Хрещенням святого Володимира. Хронологія іде вперед, благодать Хрещення триває в кожний часовий момент. З цієї повноти благодаті черпаємо й ми, сучасні українські християни, лише частково і поступово досягаючи її. Заглиблюючись у Таїнство свято-Володимирового Хрещення, нам важливо підшукати терміни, відповідні для кожного етапу сучасного нашого тайновведення. Наші предки на чолі з князем Володимиром, за свідченням „Повісті врем'яних літ”, для себе вибрали „грецьку віру”. Факт вибору віри означає, що охрещення у водах Дніпра впливало з ініціативи князя і вільної згоди киян і тому це охрещення поклато початок особливому київському християнству. В ньому „грецька віра” в кирило-методіївському слов'янському переданні органічно прижилась і проросла на киево-руському культурному ґрунті. Київське християнство окреслило, зокрема, й українську національну ідентичність. Воно інтегрувало племена поміж Дніпром і Дністром в один народ. Київське християнство є спільним скарбом українських православних, католиків і протестантів – всі ми є його спадкоємцями. Наші співгромадяни, які не належать до київського християнства чи до християнства взагалі, тим не менше можуть належно оцінити скарб, отриманий у Божому Таїнстві свято-Володимирового Хрещення, яким є виплекана київським християнством українська культура. Багато місіонерів з усього світу, які впродовж історії приносили до нас Благу Вість, не принесли і не приносять нам якогось іншого Ісуса Христа чи іншого Хрещення від того, в якому ми – християнський народ – живемо вже друге тисячоліття. Кожний охрещений не відходить у якесь інше християнство, а долучається до одного й того ж київського християнства. Зрозуміти це – й означає ступити перший крок у Таїнство свято-Володимирового Хрещення.

До Чину Хрещення входить і Таїнство Миропомазання, в якому Святий Дух благодатно сходить і дарує охрещеній людині християнське дозрівання. Дією Святого Духа зі свято-Володимирового Хрещення зародилася й виросла самотутня київська традиція –

вияв зрілості київського християнства. Київська традиція органічно ввібрала в себе християнські риси кирило-методіївської, візантійської і латинської традицій. Святий Дух, даруючи різні дари й надихаючи різні традиції, є завжди один і той самий Дух, і один Господь Ісус Христос. Діянням Святого Духа Київ – центр київської традиції, став „Другим Єрусалимом” – центром святості, до святинь якого звідусюди сходилися паломники, а Дніпро став „українським Йорданом”, на якому в День Хрещення народу явилася „пресущна Тройця”. Київ – Другий Єрусалим – ніколи не був суперником жодного з Римів – ні апостольського, ні політичного, ні імперського, а тим більше не претендував стати ще й „четвертим Римом”. Однак саме Київ, а не Рим, Царгород чи Москва, є, згідно з київською традицією, духовним центром київського християнства. Благодаттю Святого Духа ми стали киевоцентричним або помісним християнством. Інші центри – Варшава, Вільно, Москва, Відень, Львів, Будапешт – врешті-решт відступили перед очевидним статусом Києва – духовного центру релігійного і національно-державного життя українців. І нині Київ, його містична міць, немов магнітом, притягає до себе не тільки християн київської, але й інших традицій.

Вершиною й увінчанням Чину Хрещення є причастя Тіла і Крові Господніх, яким людина входить у сопричастя з Богом і людьми в одній Церкві – Тілі Христовому. У світлі Таїнства свято-Володимирового Хрещення це означає, що Євхаристія є духовною підставою єдиної помісної Київської Церкви – сопричасної вершини київської традиції. Київська Церква найповніше виражає соборність українських земель, а також українців в Україні і на поселеннях суших. Київська Церква несе в собі православно-католицьке сопричастя українських конфесій, а також сопричастя Церков Сходу і Заходу. Київ – другий Єрусалим – покликаний перебувати в сопричасті з Римом, Царгородом і Москвою. Сопричастя виключає як відокремленість від Церков-Сестер, так і підпорядкування Київської Церкви іншим Церквам-Сестрам. Видимим виявом сопричастя помісної Київської Церкви стане єдиний у майбутньому патріарх Києво-Галицький і всієї Руси. Особа патріарха служитиме сопричастю конфесій Київської Церкви, сприяючи подоланню відокремленості між ними і утвердженню рівності кожної конфесії. Патріарх буде відкритим до євхаристійного сопричастя з Церквами-Сестрами і здійснюватиме з ними спілкування в Таїнствах, наскільки Церкви-Сестри будуть готовими до цього. Київська Церква, євхаристійно-сопричасна за своєю суттю, не зводиться до служіння лише українському Божому Народові. Вона відкрита на людей усіх культур, які побажають увійти в київське християнство, зростати в київській традиції і спастися в Київській Церкві.

І наостанок важливий підсумок: київське християнство – це те, з чого ми починали, київська традиція – те, що ми маємо, а Київська Церква – те, до чого ми прийдемо.

Статтю також опубліковано у блозі Дрогобицької Духовної Семінарії на RISU.